

Lausuntopyyntö

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

| Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

| Ritva Halila

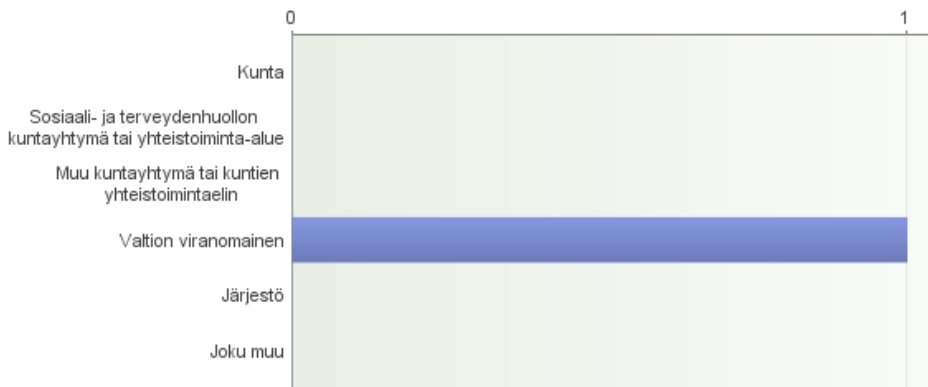
3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Etunimi	Sukunimi	Sähköposti
Ritva	Halila	ritva.halila@stm.fi

4. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

5. Esityksen tavoitteena on varmistaa palvelujen yhdenvertainen saatavuus, riittävä osaaminen palveluja tarjoavassa ja hoitavassa yksikössä ja asiakas- ja potilasturvallisuus. Lisäksi uudistuksen tavoitteena on hillitä kustannusten kasvua. Esityksen mukaan sairaala- ja päivystysverkkoa tiivistettäisiin vastaamaan väestön tarpeeseen valtakunnallisesti koordinoitusti ja yhtenäisin perustein. Onko uudistus tarpeellinen?

Vastaajien määrä: 1

6. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus on tarpeellinen. On kuitenkin tärkeää muistaa ja varmistaa väestön palveluntarpeen yhdenvertaisuus mahdollisuuksien mukaan. On myös huomioitava, että potilasturvallisuus ei ole lineaarinen keskittämisen kanssa eikä yksiköitä suurennettaessa ja keskittäessä välttämättä saada aikaan kustannussäästöjä. Erityisesti harvaan asutuilla alueilla kustannussäästöjä ei ole välttämättä saatavissa, koska valmius itsessään vaatii tietyt resurssit toimiakseen.

7. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi terveydenhuoltolaissa ensihoitopalvelun järjestämisestä (39§), ensihoitopalvelun sisällöstä (40§) ja ensihoitokeskuksesta (46§). Ovatko ehdotetut säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

8. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- On muistettava, että ensihoidossa on tehty merkittävää kehitystä jo tähän saakka. Monilla sairaanhoitopiirien / sosiaali- ja terveystyöntekijöiden alueilla on jo varsin hyvin varmistettu ensihoidon saatavuus. On tärkeää että näitä hyvin toimivia järjestelmiä pystytään liittämään sujuvasti isompiin alueisiin jos järjestämisvastuu siirtyy erityisvastuualueille. Toiminnan sujuva jatkuminen organisaation muutoksesta huolimatta on turvattava.

9. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi terveydenhuoltolaissa erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (45§) Onko ehdotettu säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

10. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Kaiken kaikkiaan ajatus on hyvä: hoidon keskittäminen parantaa potilasturvallisuutta erityisesti niin, että työntekijöitä voidaan turvata riittävästi yksiköihin ja esimerkiksi kokemattomat pystyvät kokoaikaisesti työskentelemään kokeneiden kollegoiden kanssa ja koulututtavat työnsä ohessa. Toiminnan systematisointi, tarkistuslistat, on myös mahdollista. On kuitenkin muistettava että potilasturvallisuus samoin kuin mahdolliset säästöt lähtevät henkilöistä itsestään ruohonjuuritasolla: mitkään ohjeistukset tai muistilistat eivät auta mikäli niitä ei noudateta. Henkilöstön jatkuvat täydennyskoulutus, motivaatio parhaan tekemiseen ja avoin ja nöyrä asenne jatkuvaan toiminnan kehittämiseen, koulutustarpeeseen ja osaamisen ylläpitoon on erittäin tärkeä edellytys toiminnan paranemiseen.

ETENESSÄ nousi huoli keskittämisen yliarvostuksesta ja siitä, että eri toimintojen vaikutusarviointia ei ole tehty huolella. Esimerkiksi ortopedian erikoistoimintojen, kuten lonkkaproteesileikkausten lopettaminen jostain sairaalasta voi aikaansaada myös osaamisvajauksen päivystystilanteissa: väestön vanhentuessa alueella voi tämä puutos taas tulla erittäin kalliiksi yhteiskunnalle, jos vanhuksia joudutaan kuljettamaan pitkiä matkoja sellaiseen paikkaan, jossa toimenpide voidaan suorittaa. Erityisesti on huomioitava ikääntyvän väestönosan terveydenhuollon palvelut (esimerkkeinä tässä lonkkamurtumien ja kaihin hoito). Laissa painotetaan valmiutta väestön tavanomaisten kiireellisten terveysongelmien hoitoon. Tulevaisuudessa väestön vanhetessa lonkkamurtumat ja kaihi ovat todennäköisesti yhä lisääntyviä terveysongelmia.

Viime vuosina on esimerkiksi synnytyksiä keskitetty voimakkaasti. Ymmärtääksemme Suomen tilastot eivät välttämättä tue ajatusta, että synnytyksen keskittäminen lisääisi aina potilasturvallisuutta tai edes säästäisi kustannuksia. Suomessa on erityisen hyvät valtakunnalliset rekisterit, joista voidaan saada ajantasaisia tietoja eri terveydenhuollon sektoreilta. Näissä isoissa muutoksissa olisi tärkeää perustaa muutokset hyvään ja perusteelliseen ajantasaiseen tietoon näiden muutosten vaikutuksista, jotta ei mentäisi metsään: Jos joitain toimintoja isosti lopetetaan ja osaajat muuttavat toisaalle, näitä toimintoja on vaikeaa aloittaa uudelleen.

11. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi terveydenhuoltolaissa kiireellisestä hoidosta (50§) tarkoituksenmukainen?

Onko ehdotettu säännös

Vastaajien määrä: 1

12. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- On järkevää painottaa sitä, että kiireellinen hoito tulee järjestää mahdollisuuksien mukaan perusterveydenhuollossa potilaan lähellä, ja vain silloin jos se ei ole järjestettävissä tai perusteltavissa (sairauden vaikeuden tmv.) vuoksi siellä, potilas ohjattaisiin päivystykseen. Nämä toiminnot pitää järjestää väestön tarpeiden mukaisesti. On myös tärkeää turvata voimavarat, joilla vaikeasti sairaita potilaita voidaan hoitaa. Viittaan tässä myös edelliseen vastaukseen väestön rakennemuutoksesta ja vanhenemisesta, jolloin myös tarpeet ovat erilaiset kuin väestörikkailta ja keskimäärin nuoremman väestön alueilla

13. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi terveydenhuoltolaissa sosiaalihuollon tarpeen arvioinnista (53 a §) Onko ehdotettu säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

14. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- ETENEn keskustelussa todettiin, että sosiaalipäivystyksen järjestäminen on monilla paikkakunnilla ollut erittäin tärkeä ja potilaille hyödyllinen muutos. Emme ota kantaa siihen, missä laissa tästä säädetään, kunhan tästä säädetään. Erityisesti iäkkäiden kiireellisessä hoidossa sosiaalihuollon tarpeen arviointi on osoittautunut merkittäväksi jatkohoidon kannalta, sillä jos tämä jää tekemättä, potilas ohjautuu helposti uudelleen päivystykseen ja saa hoitoa, joka ei ole hänen tarpeensa mukaista. Sosiaalihuollon tarpeen arvioinnin pitäisi olla osa potilaan hyvää hoitoa.

15. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi sosiaalihuoltolaissa sosiaalipäivystyksestä (29§) Onko ehdotettu säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

16. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

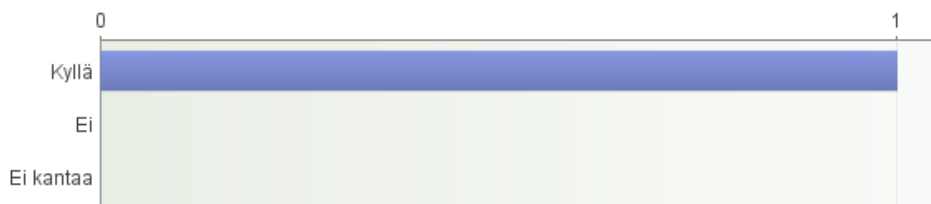
Vastaajien määrä: 1

- Sama kuin edellä: Sosiaalipäivystys on nähty merkittäväksi potilaan oikeuksien toteutumisen parantajaksi esh:n päivystyksissä. Terveystenhuollon ammattihenkilöt pystyvät usein vaikuttamaan sairauden hoitoon ja lievittämään kärsimystä, mutta usein hoidon toteutumiseen ja järjestymiseen liittyy tarpeita, esim. asumispalvelut, omaishoitajajärjestelyt, toimeentulo-ongelmat tmv joita sosiaalihuollon ammattihenkilö pystyy järjestämään ja hoitamaan päivystyksessä.

17. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi sosiaalihuoltolaissa sosiaalipalvelujen järjestämisestä muiden palvelujen yhteydessä (33

a §) Onko ehdotettu säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

18. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Vastaan kuten edellä: en osaa arvioida, missä tästä parhaiten pitäisi säätää. Säännös on keskeinen ja tarpeellinen.

19. Vapaamuotoisia huomioita esityksestä.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiin ja asetuksiin kirjattavat asiat ovat tärkeitä, mutta niitä lukiessa herää kysymys, kuinka tarkasti muutostarpeet pitää kirjata lakiin, ja mikä voidaan jättää alueiden sisäisen järjestelemisen piiriin. Jos säännökset ovat yksityiskohtaiset, ne ovat myös jäykät ja tarvittaessa huonosti muutettavissa. Jos vaikutuksia ei ole riittävästi arvioitu, voi lopputulos olla toisenlainen kuin mitä on suunniteltu, esimerkiksi säästövaikutukset voivat vesittyä, kun kustannukset nousevat jonkin toiminnan puutteessa.

20. Vapaamuotoiset huomionne liitteenä olevasta luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä.

Vastaajien määrä: 1

- ETENEn kokouksessa keskusteltiin vilkkaasti siitä, miten säännökset vaikuttavat julkisen terveydenhuollon toimintaan, kun yksityinen terveydenhuolto voi toimia toisin. Esimerkiksi lyhytkirurgisten toimenpiteiden salliminen vain yksiköissä, joissa on erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon päivystys antaa kilpailuedun yksityissektorille, jossa lyhytkirurgiaa tehdään ja on tehty ilman päivystystä. Samoin toimenpiteiden rajaaminen voi vaikuttaa päivystysenaikaisen osaamisen rapistumiseen ja myös erikoisalakohtaisen osaamisen näivettymiseen nykyisissä ns. pienissä keskussairaaloissa. Keskustelussa todettiin, että näiltä osin asetuksen rakenteellisten vaikutusten arviointia ei nähty riittäväksi. Erityisesti alueilla, joissa väestö vanhenee, on pohdittava millä lailla turvataan heidän hyvinvointinsa ja toimintakykynsä mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla ja siten että he saavat tarpeensa mukaista hoitoa silloin kun he sitä tarvitsevat.